

BİRAZ CİDDİYET, LÜTFEN (II)

Aydınlık Dergisi, 14 Haziran 1998

Yıldırım Koç

Aynı başlıklı bir yazım 19 Ocak 1997 tarihli Aydınlık'ta yayınlanmıştı. Bu ikincisi. Niye mi? Konu, traji-komik bir biçimde aynı da ondan.

Nokta Dergisi'nin 12 Ocak 1997 günü yayınlanan sayısında Cemal Subaşı'nın "TÜRK-İŞ siyasi parti kuracak mı?" başlıklı bir yazısı vardı. Kendisiyle görüşülen kişilerden Yeraltı Maden İş Sendikası Genel Başkanı ve DİSK Yönetim Kurulu üyesi Çetin Uygur şöyle demişti:

"Bizden önceki sendikacıların ve büyüklerimizin bize anlattığı kadarıyla: 1946'larda İsmet İnönü, sonradan tarihe TÜRK-İŞ'in kurucuları olarak geçecek olan insanları çağırdığında, hepsinin dizleri titreyerek, 'acaba bizi neden çağırdı?' korkusunu taşıyarak gittikleri Çankaya Köşkü'nde İnönü, 'Amerikan keferesi bir sendika istiyor. Adı da Türk-İş mi olacakmış neymiş,' deyip, 'gerekeni yapın' direktifini vererek yukardan aşağıya kurdurttuğu bir örgüttür Türk-İş."

Bu alıntının ardından da şunları yazmıştım: Sendikal hareketin tarihiyle bir parça uğraşan biri olarak, zeki ve akli başında bir insan olduğunu bildiğim Çetin Uygur'un böyle bir değerlendirmeyi nasıl yaptığını bir türlü anlayamadım. Bilindiği gibi, TÜRK-İŞ 31 Temmuz 1952 tarihinde kuruldu. Yine bilindiği gibi, İsmet İnönü 14 Mayıs 1950 seçimlerinden sonra iktidardan ve Çankaya Köşkü'nden ayrıldı. 1952 yılında Pembe Köşk'te oturuyordu. TÜRK-İŞ'in 1952 yılında Cumhurbaşkanı sanılan İnönü'nün talimatıyla kurulduğu gibi çok ilginç bir iddiayı ilk kez Çetin Uygur'dan duydum... Ayrıca, TÜRK-İŞ'in adını Amerikalılar koymadı. TÜRK-İŞ'in isim babası, o yıllarda TÜRK-İŞ'le çok yakın ilişkisi olan ve daha sonraki yıllarda DİSK Genel Sekreterliği yapan Kemal Sülker'dir.

Bu fahiş hatanın artık kapandığını zannediyordum. Ancak, ne yazık ki, hayal kırıklığına uğradım. Nokta Dergisinin 17 Mayıs 1998 tarihli sayısında yine Cemal Subaşı'nın "Yitik öykülerle STÖ'lerin dünü ve bugünü" başlıklı bir yazısı yayınlandı. Yazıda, Cemal Subaşı, DİSK Genel Başkanı Rıdvan Budak'ın şöyle dediğini ileri sürüyordu:

"İsmet İnönü'nün başbakanlığı döneminde Avrupa'dan bir heyet, İnönü'yü ziyarete gelmiş. Kapılar kapanmış ve görüşme başlamış. Birkaç dakika sonra, kapalı kapılar arkasından İnönü'nün sesi duyulmaya başlanmış. 'Olmaz, Nasıl olur? Bu kabul edilemez...' Sonra kapı açılmış ve İnönü, müşavirini çağırarak: 'Türkiye'de bir sendika kurulacakmış. Ne gerekiyorsa yapılsın.' Müşavir dönüp giderken İnönü arkasından bağırması ve 'Ha, adı da Türk-İş mi olacakmış ne, ona göre...' "

Bu yazıyı okuyunca, acaba bir yanlışlık mı yapıldı diye, 27 Mayıs günü Cemal Subaşı'yı aradım. Eski yazısını ve bu yazı sonrasında kendisini arayıp uyardığımı hatırlattım. Böyle traji-komik hataların nasıl yapılabildiğini sordum. O da, kendisinin söylenenleri yazdığını, söyledi. Derginin yayınlanmasından sonra DİSK'ten kimsenin kendisini arayıp haberi düzeltip düzeltmediğini sordum. Böyle bir olay olmamış. Cemal Subaşı, Sayın Budak'ın bu konuşmayı DİSK'in genel kurullarından birinde yaptığını da ekledi.

Sayın Rıdvan Budak, insan olarak sevdiğim ve saydığım bir kişi. Hoşgörüsüne sığınarak bu iddiaları ele alacağım.

Bence DİSK Yönetim Kurulu'nun gündem maddelerinden biri, TÜRK-İŞ'in kuruluşu olmalı.

TÜRK-İŞ'i acaba sevgili arkadaşım Çetin Uygur'un ileri sürdüğü biçimde Amerikalılar mı kurdurdu, yoksa Sayın Budak'ın ileri sürdüğü gibi, Avrupalılar mı?

Yabancıların TÜRK-İŞ'i kurdurma talimatını aldığıında, rahmetli İsmet İnönü Cumhurbaşkanı mıydı, başbakan mıydı? TÜRK-İŞ'in kuruluşu 1952 yılında. İnönü,1938'e kadar dönem dönem başbakanlık yapmış. 1938-1950 arası cumhurbaşkanı. Başbakanlığa yeniden atanması ancak 1961 yılı Kasım ayında. Sayın Budak'ın başbakanlık iddiasının 1952 yılına uzaklığı 9 yıl. Sayın Uygur'un tahmininde ise yalnızca 2 yıllık bir sapma var. Değerlendirme yapılırken bu da dikkate alınabilir.

Ayrıca TÜRK-İŞ, Sayın Budak'ın ileri sürdüğü gibi bir sendika mı, yoksa konfederasyon mu? Ya da, Avrupalılar sendika kurulsun dediler de, bizimkiler bunu yanlış anlayıp konfederasyon mu kurdular? Veya Avrupalılar konfederasyon dediler de, İsmet İnönü bunu müşavirine yanlış mı ifade etti?

TÜRK-İŞ'i kuranlar acaba (ünvanı konusunda anlaşma sağlanacak olan) rahmetli İnönü ile dizleri titreyerek yüzyüze mi görüştüler, yoksa bu işte müşavirin aracılığı yetti mi?

Bu konuların ayrıntılı olarak görüşülerek, Sayın Uygur ile Sayın Budak arasında karar ve ifade birliğinin sağlanmasında sonsuz yarar var.

Birileri bu aralar sendikacılık tarihi konusunda DİSK Yönetim Kurulu üyelerini aldatıyor galiba. DİSK'in kurucuları, 1967 yılında yayınladıkları **TÜRK-İŞ Çıkmazı** kitapçığında aynen şöyle diyorlardı: "Türk-İş, uzun süre, sendikalı Türk işçilerinin ekonomik, sosyal ve kültürel menfaatlerini koruma yolunda türlü mücadele vermiştir. Fakat **1962'den bu yana** her gün, biraz daha gerilemiş ve para gücü arttıkça, işçi haklarını savunma yeterliğini yitirmiştir." (DİSK, Türk-İş Çıkmazı, Yay.No.1, İstanbul, 1967, s.3). DİSK'in kurucuları başka tartışmalarda da TÜRK-İŞ'in 1960'lı yıllara kadar doğru bir çizgide olduğunu ifade etmişlerdir.

Sayın Budak'a, bu açıklamasında yer alan trajik-komik bilgileri nereden edindiğini sormuyorum bile.